

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN MÜZİK TÜRLERİNİ DİNLEME
DURUMLARINA VE PROGRAMIN MÜZİK TÜRÜ TERCİHLERİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(Çankaya İlçesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İnci ERTENLİ

Ankara
Şubat,2014

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN MÜZİK TÜRLERİNİ DİNLEME
DURUMLARINA VE PROGRAMIN MÜZİK TÜRÜ TERCİHLERİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(Çankaya İlçesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İnci ERTENLİ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN

Ankara
Şubat,2014

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

İnci Ertenli'nin "Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına ve Programın Müzik Türü Tercihleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri" başlıklı tezi .../.../2014 tarihinde jürimiz tarafından, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şeren

.....

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Selçuk Bilgin

.....

Üye: Doç. Dr. Şebnem Y. Orhan

.....

TEŞEKKÜR

Öğrencisi olmaktan dolayı her zaman mutluluk ve gurur duyduğum, bilgisi ve tecrübesi ile araştırmanın her aşamasında bana rehberlik eden danışmanım Sayın Yrd.Doç.Dr. Selçuk Bilgin'e; araştırma süresince önerilerini esirgemeyen Sayın Yrd.Doç.Dr. Mehmet ŞEREN ve Sayın Doç.Dr. Şebnem Yıldırım Orhan'a; hayatımın her anında olduğu gibi araştırma süresince de yanımda olan aileme teşekkürlerimi sunarım.

İnci ERTENLİ

ÖZET

ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN MÜZİK TÜRLERİNİ DİNLEME DURUMLARINA VE PROGRAMIN MÜZİK TÜRÜ TERCİHLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ERTENLİ, İnci

Yüksek Lisans, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN

Şubat-2014, 50 sayfa

Bu araştırma ile ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin, İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı kazanımlarındaki müzik türlerini dinleme durumlarını ve programın öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisini tespit etmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacına yönelik olarak ortaokul 8. sınıf kazanımlarında yer alan müzik türleri analiz edilmiş ve uygulanan anket ile öğrencilerin bu müzik türlerini dinleme durumları saptanmıştır. Anket ile elde edilen verilerin dağılımları frekans (*f*) ve yüzde (%) tabloları ile gösterilmiştir.

İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın analizi sonucunda programın, müzik türleri ölçeğinde pop müzik, caz müzik, Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve klasik batı müziği türleri üzerine yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Programda yer alan müzik türleri tespitlerine göre hazırlanmış olan ankette elde edilen verilere göre öğrencilerin büyük bir kısmı pop müziği 'tamamen' dinlerken; caz müziğini, Türk halk müziğini, Türk sanat müziğini ve klasik Batı müziğini 'hiç' dinlemediklerini belirtmişlerdir.

Her düzeyde pop, caz, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, klasik batı müziği ve diğer müzik türlerini dinleyen öğrenciler, dinledikleri müzik türlerini tercih ederken çoğunlukla müzik derslerinden etkilenmeyip medya araçlarından etkilendiklerini belirtmişlerdir.

ABSTRACT

THE VIEWS OF 8TH GRADE MIDDLE SCHOOL STUDENTS ABOUT LISTENING TO MUSIC TYPES OF MUSIC PROGRAM TYPE STATUS AND IMPACT OF PREFERENCES IN ELEMENTARY MUSIC CURRICULUM PROGRAM

ERTENLİ, İnci

Master Degree, Department of Music Teaching
Thesis Advisor: Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN

February-2014, 50 Pages

The present study aimed to identify Elementary Music Curriculum genres of music listening situations in the achievements of the students of the program and its impact on the music genre preferences in Turkish Education system's Student who continue to 8th grade middle school.

For the purposes of this study, Middle School's 8th grade gains of music education were analyzed in the music genre. The questionnaires administered to listen to this music genre status of the students have been identified. Some data were obtained from survey work. The obtained results are expressed in percentage (%) and frequency (f) tables.

Elementary Music Curriculum in the analysis of results, Some types of music has been found to be more intense. Finding the type of music are : pop music, jazz music, Turkish folk music, Turkish classical music and classical music.

According to the data obtained from surveys for involved in the program from a questionnaire to identify the type of music, A large part of pop music students 'completely' is listening. Students of jazz music, Turkish folk music, Turkish classical music and western classical music is never listen.

Each level of pop, jazz, Turkish folk music, Turkish classical music, classical music and other genres of music to listen to students, who choose the types of music they're listening to music while mostly affected, of course, are influenced by media.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI	İİ
TEŞEKKÜR.....	İİİ
ÖZET.....	İV
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	İX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	Xİ
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	İX
KISALTMALAR LİSTESİ	Xİİ
1. GİRİŞ.....	1
1.1. MÜZİK EĞİTİMİ VE MÜZİK EĞİTİM TÜRLERİ.....	2
1.1.1. Müzik Eğitimi	2
1.1.2. Müzik Eğitimi Türleri.....	2
1.1.2.1. Mesleki Müzik Eğitimi.....	2
1.1.2.2. Özengen Müzik Eğitimi	2
1.1.2.3. Genel Müzik Eğitimi	3
1.2. İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	3
1.2.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Vizyonu	3
1.2.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Genel Amaçları	3
1.2.3. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları.....	4
1.3. PROBLEM DURUMU	4
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI	5
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	6
1.6. VARSAYIMLAR.....	6
1.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	6
1.8. TANIMLAR	6

1.9. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI.....	9
2.1.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki Müzik Türlerine İlişkin Kazanımlar	9
2.1.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarında Yer Alan Müzik Türleri	9
2.1.3. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki 'Beğeni' İfade Eden Kazanımlar	11
2.2. İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN MÜZİK TÜRLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİM VE DURUMLARI	12
2.2.1. Pop Müzik	12
2.2.2. Caz Müzik	12
2.2.3. Türk Halk Müziği	12
2.2.4. Türk Sanat Müziği	13
2.2.5. Klasik Batı Müziği	14
3. YÖNTEM	15
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	15
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	15
3.3. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	16
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	16
4. BULGULAR VE YORUM	17
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	17
4.1.1. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarına İlişkin Görüşleri	17
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	18
4.2.1. Öğrencilerin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına İlişkin Görüşleri	18
4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	24
4.3.1. Müzik Türleri Beğenileri İle İlgili Kazanımların Ders Dışı Zamanlarda Gerçekleştirilme Durumları	24
4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	26

4.4.1. Müzik Derslerindeki Dinleme Etkinliklerinin Uygulanma Sıklığı İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	26
4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	27
4.5.1. Öğrencilerin, Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	27
4.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	35
4.6.1. Öğrencilerin, Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri	35
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
5.1. SONUÇ	42
5.1.1. Öğrencilerin Dinlediği Müzik Türlerine İlişkin Sonuçlar	42
5.1.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlarına İlişkin Sonuçlar	42
5.1.3. Müzik Derslerine İlişkin Sonuçlar.....	43
5.2. ÖNERİLER	43
5.2.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına İlişkin Öneriler	43
5.2.2. Müzik Derslerine İlişkin Öneriler	43
KAYNAKÇA.....	44
EKLER	46
EK-1	47
ÖĞRENCİ ANKETİ	47

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarına İlişkin Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	17
Tablo 2. Öğrencilerin Pop Müzik Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	18
Tablo 3. Öğrencilerin Caz Müzik Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	19
Tablo 4. Öğrencilerin THM Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	20
Tablo 5. Öğrencilerin TSM Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	21
Tablo 6. Öğrencilerin KBM Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	22
Tablo 7. Öğrencilerin Program Kazanımlarında Yer Almayan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	22
Tablo 8. Programda Yer Almayıp Öğrenciler Tarafından Dinlenen Müzik Türlerine İlişkin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	23
Tablo 9. Öğrencilerin Müzik Aleti Çalma/Çalmak İsteme Durumlarına İlişkin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	24

Tablo 10. Öğrencilerin Çalmayı Tercih Ettikleri Müzik Türlerine İlişkin Frekans (f) ve Yüzde Dağılımları (%).....	25
Tablo 11. Öğrencilerin Müzik Derslerindeki Dinleme Etkinliklerinin Uygulanma Sıklığının İlişkin Frekans (f) ve Yüzde Dağılımları (%).....	26
Tablo 12. Pop Müzik Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo.....	28
Tablo 13. Caz Müzik Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına Çapraz Tablo.....	29
Tablo 14. THM Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo.....	30
Tablo 15. TSM Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo.....	31
Tablo16. KBM Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo.....	32
Tablo 17. Diğer Müzik Türlerini Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo.....	33
Tablo 18. Öğrencilerin, Dinledikleri Müzik Türlerini Tercih Ederken Müzik Derslerinden Ne Ölçüde Etkilendiklerine İlişkin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	34
Tablo 19. Pop Müzik Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo.....	35

Tablo 20. Caz Müzik Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo.....	36
Tablo 21. THM Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo.....	37
Tablo 22. TSM Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo.....	38
Tablo 23. KBM Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo.....	39
Tablo 24. Diğer Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo.....	40
Tablo 25. Öğrencilerin, Dinledikleri Müzik Türlerini Tercih Ederken Hangi Etmenlerden Etkilendiklerine İlişkin Yanıtların Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları.....	41

KISALTMALAR LİSTESİ

THM: Türk halk müziği

TSM: Türk sanat müziği

KBM: Klasik batı müziği

1. GİRİŞ

Bireyler; seslendirerek, çalarak, besteleyerek, araştırarak müziği yaşamlarının bir parçası haline getirirler. Bu eylemlerin gerçekleştirilme durumları bireyden bireye farklılık gösterse de “müzik dinleme”, “dinleyici olma” tüm bireylerin ortak eylemi ve özelliğidir. Bunun yanı sıra birçok birey de müzik yaşantısına sadece dinleyici olarak devam etmektedir.

Dinleyicilerin bir müzik türünü dinlemesi durumu, söz konusu olan müzik türünden *hoşlanma*, müzik türünü *beğenme*, müzik türünü dinlemeyi *tercih etme* vb. gibi çeşitli şekillerde ifade edilmektedir. Bu çalışmada söz konusu olan ifadeler genel anlamlarıyla bir müzik türünü *dinleme* şeklinde ifade edilmiş ve anket soruları da bu ifadeye göre şekillenmiştir.

İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (2006)’nın vizyon ve genel amaçlarında belirtildiği gibi ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan bireyler yetiştirmek (s.5), bireylerin millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır(s.7). Bu amaçların hedefe ulaşması, bireylerin birer dinleyici olarak kazanımları gerçekleştirmeleri ile mümkündür.

Müzik kültürü alanındaki amaçların gerçekleştirilmesi, ortak müzik kültürü oluşturulması için program kazanımlarında çeşitli müzik türlerine yer verildiği görülmüştür. Müzik türleri ile ilgili kazanımların her sınıf düzeyinde birikerek ilerlemesi göz önünde bulundurularak bu çalışmada öğrencilerin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Program’ının 8. Sınıf kazanımlarında yer alan müzik türlerini dinleme durumları ve programın öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisi öğrenci görüşleri doğrultusunda saptanmıştır.

1.1. Müzik Eğitimi ve Müzik Eğitim Türleri

1.1.1. Müzik Eğitimi

Uçan'a (1994) göre müzik eğitimi, “ ‘bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma’, ‘bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma’ ya da ‘bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme’ sürecidir” (s.30).

1.1.2. Müzik Eğitimi Türleri

Bu başlık altında “genel müzik eğitimi”, “mesleki müzik eğitimi”, “özengen müzik eğitimi” olmak üzere, müzik eğitiminin ana türlerini oluşturan üç eğitim türü incelenmiştir.

1.1.2.1. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müzik sanatının bir dalını meslek olarak seçmiş kişilere yönelik verilen eğitimidir.

Uçan (1994) mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını “Müzik sanatçılığı eğitimi(bestecilik eğitimi, seslendiricilik/yorumculuk eğitimi), müzikbilimcilik eğitimi, Müzik öğretmenliği (eğitimciliği) eğitimi, müzik teknolojüğü eğitimi...” (s.32) olarak açıklamıştır.

1.1.2.2. Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi, müzik sanatı ile amatörce ilgilenmek isteyen bireylerin kendi istekleri doğrultusunda aldıkları müzik eğitimidir.

Özengen müzik eğitiminde, daha çok, müziği izleyip dinleyerek tüketen ya da kullanan kitleler yerine, müziği herhangi bir parasal ya da maddi karşılık beklemeksizin, yalnızca zevk ve doyum sağlamak için yaparak yaşayan ve bunu adeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren müzikseverler ve amatör müzikçiler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. (Uçan, 1994:32)

1.1.2.3. Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, bilindiği gibi örgün eğitim kurumlarındaki müzik dersleri ile verilen müzik eğitimidir.

Uçan (1994) genel müzik eğitiminin özelliklerini ve amacını “... iş-meslek, okul, bölüm kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlar” (s.31) şeklinde açıklamıştır.

1.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı

Bu başlık altında sırasıyla İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’nın (2006) vizyonu, genel amaçları, öğrenme alanları incelenmiştir.

1.2.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Vizyonu

İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’nın (2006) vizyonu:

“...öğrencilerin müziği etkinlikler aracılığıyla yaşayarak hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline getirmek ve müzik yoluyla;

- Kendisi ve çevresi ile barışık,
- Ulusal ve uluslar arası kültürleri tanıyan,
- Vatan ve millet sevgisine sahip,
- Çevresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı,
- Güzel sanatların her türüne açık,
- Mutlu, kişilikli ve öz güveni olan bireyler olarak yetişmelerini sağamaya yöneliktir” (MEB, 2006: 5).

1.2.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Genel Amaçları

Müzik öğretim programının amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,

- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve özgüven gelişmelerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçe’yi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak. (MEB, 2006: 6-7)

1.2.3. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları

“Dinleme - Söyleme - Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü ” öğrenme alanları İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’na temel oluşturmaktadır.

Kazanımlar, ilişkili olduğu öğrenme alanlarına göre gruplara ayrılmıştır.

Dinleme – Söyleme – Çalma öğrenme alanı ile ilgili kazanımlar ‘A grubu’, Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanı ile ilgili kazanımlar ‘B grubu’, Müziksel Yaratıcılık öğrenme alanı ile ilgili kazanımlar ‘C grubu’, Müzik Kültürü öğrenme alanı ile ilgili kazanımlar ‘D grubu’ kazanımlarını oluşturmaktadır.

1.3. Problem Durumu

Bireylerin müziksel yaşantılarının ortak özelliği ve ön koşulu olan “dinleyici olma” özelliği üzerinde İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve programın uygulama alanı olan müzik derslerinin etkisinin boyutları araştırılmaya gerek görülmüştür.

Dinleyici olma özelliğinin program kazanımlarındaki müzik türleri kapsamında incelendiği bu araştırma İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı kazanımlarında yer

alan müzik türlerinin ile öğrenciler tarafından dinlenme durumlarını ve programın öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisini tespit etmek amacı taşımaktadır.

Araştırmanın amacına doğrultusunda ana problem cümlesi “Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı kazanımlarında yer alan müzik türlerini dinleme durumlarına ve programın müzik türü tercihleri üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın ana problemi doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin, hangi sıklıkta müzik dinlediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğrencilerin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı kazanımlarında yer alan müzik türlerini dinleme durumları nedir?
3. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’nda yer alan müzik türleri beğenileri ile ilgili kazanımlar ders dışı zamanda gerçekleştirilmekte midir?
4. Öğrenci görüşlerine göre müzik derslerinde dinleme etkinliklerinin uygulanma sıklığı nedir?
5. Öğrencilerin, dinledikleri müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilenme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Öğrencilerin, dinledikleri müzik türlerini tercih ederken hangi etmenlerden etkilendiklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin, İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı kazanımlarındaki müzik türlerini dinleme durumlarını ve programın uygulanma alanı olan müzik derslerinin öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisini tespit etmektir.

Bu amaca yönelik olarak anket aracılığı ile öğrencilerin programdaki müzik türlerini dinleme durumlarına, müzik türü tercihlerinde hangi etmenlerden etkilendiklerine ilişkin veriler elde edilmiştir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma 8. Sınıf öğrencilerinin, İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (2006) kazanımlarında yer alan müzik türlerini ne ölçüde dinlediklerinin tespiti ve programın, öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır.

1.6. Varsayımlar

Bu çalışmada şu varsayımdan hareket edilmiştir:

1. Araştırmanın örnekleme, evreni temsil etmektedir.
2. Kullanılan veri toplama aracı geçerli ve güvenilirlerdir.
3. Ankete katılan öğrenciler tarafından veri toplama araçlarına verilen yanıtlar doğru ve güvenilirlerdir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın müzik türleri ile ilgili olan 8. Sınıf kazanımları ile sınırlıdır.
2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın 8. sınıf kazanımlarında yer alan müzik türleri ile sınırlıdır.
3. Ankara ili Çankaya ilçesinden rastgele seçilen ortaokullardaki 8. Sınıf öğrencilerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Öğrenme Alanı: Öğrencilere kazandırılacak birbiriyle ilişkili kavram, beceri, anlayış, tutum ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği bilgi ve becerileri organize eden yapıdır (MEB,2009:46).

Kazanım: Öğrenme - öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir(MEB, 2006:7).

Program: 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı

Diğer Müzik Türleri: 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı'nda yer almayan müzik türleri.

1.9. İlgili Araştırmalar

Müzik türleri ile ilgili olarak Nihal Ulutürk'ün (2008) Yüksek lisans tezinde, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri; Barış Erdal'ın (2009) Doktora tezinde, Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi; Berrak Artemiz'in (2010) Yüksek lisans tezinde, Ergenlerin Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgileri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi; Haydar Doğan'ın (2008) Yüksek lisans tezinde, İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzik Türü Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi çalışmaları örnek gösterilebilir.

Tezlerin özetleri aşağıda açıklanmıştır.

Ulutürk'ün (2008), Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri adlı yüksek lisans tezi özeti:

...Araştırma sonucunda, öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri ilk üç müzik türü Avrupa Sanat Müziği, Türk Halk müziği ve Türk Pop Müziği olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin, ailelerinin ve arkadaşlarının dinlemekte oldukları müzik türlerinden önemli ölçülerde etkilendikleri saptanmıştır. Bunun yanı sıra müziksel tercihlerde cinsiyete ve yatılı-gündüzlü ikamet durumuna göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Erdal'ın(2009), Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi adlı doktora tezi özeti:

Bu çalışmada Türk müziği (halk müziği ve geleneksel sanat müziği) rock ve klasik müzik dinleyicilerinin beğenilerini etkileyen faktörler, kişilik, cinsiyet, yaş, aile, arkadaş çevresi ve müzikal uyaran değişkenleri

çerçevesinde incelenmiştir. Müzik tercihi ve kişilik arasında bir ilişki olup olmadığı, belirli bir türün müzikal özellikleri ile müzik beğenisi ve kişilik arasında herhangi bir ilişkinin varlığı, Türk müziği, klasik müzik ve rock müzik dinleyicilerinin bireysel değerlendirme ve tercihlerinde hangi sosyal ve kültürel değişkenlerin etken olduğu, yanıtları aranan sorulardır. Çalışma, kişiliğin kalıtsal özelliklerin yanı sıra sosyal ve kültürel çevrelerden etkilenecek gelişmesi bağlamında aynı tür müzikleri yoğun olarak dinleyen insanların kişilik özellikleri arasında bir takım benzerlikler olabileceği hipotezine dayanarak yürütülmüştür. Çalışma sonucunda Türk ve klasik müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri birbirine yakın çıkarken rock müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri hem temel boyutlarda hem alt boyutlarda belirgin farklılıklar göstermiştir. Elde edilen sonuçlar, müzik tercihinde kişilik özellikleri ve müzik türü ilişkisi arasında bağlantılar olabileceği varsayımını doğrular niteliktedir....

Artemiz'in (2010), Ergenlerin Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgileri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi özeti:

Bu araştırma, ergenlerin farklı müzik türlerine ilişkin ilgileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla tasarlanmıştır. Bu nedenle yapılan araştırma betimsel nitelikte bir çalışmadır...Araştırma ile elde edilen verilerin analizleri sonucunda ergenlerin en sık pop ve rock müziğe ilgi duydukları, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey ve müzikle aktif olarak ilgilenip ilgilenmemelerinin dinledikleri müzik türü bakımından ayırt edici olduğu görülmüştür. Ergenlerin dinledikleri müzik tarzı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye yönelik ise; pop müziği dinleyen ergenlerin daha çok uyumsal kişilik özellikleri, klasik batı ve sanat müziği dinleyenlerin düzene/kurala önem veren, rock müzik dinleyenlerin karşı çıkma, halk müziği dinleyenlerin kabul etme ve arabesk müziği dinleyenlerin ise ilgi arayışı içinde olan kişilikler sergiledikleri bulunmuştur.

Doğan'ın (2008) İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzik Türü Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi adlı yüksek lisans tezi özeti:

... alt sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin Arabesk/Fantezi Müzik türünü; orta sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin Türk ve yabancı Popüler Müzik ile Arabesk/Fantezi Müzik türünü; üst sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin ise alt ve orta sosyoekonomik düzeydeki öğrencilere göre, Türk ve Yabancı Popüler Müzik türünü dinlemeyi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Cinsiyet açısından; kız öğrencilerin Türk popüler Müzik türünü, erkek öğrenciler ise Arabesk/Fantezi Müzik türünü dinlemeyi daha çok tercih ettikleri görüşmüştür. Özel Müzik eğitimi alan öğrencilerin Arabesk/Fantezi müzik türünü daha az dinledikleri, almayan öğrenciler ise daha çok dinledikleri bulunmuştur. Medyanın Türk ve yabancı Popüler Müzik türü tercihleri üzerinde belirleyici etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımları

2.1.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki Müzik Türlerine İlişkin Kazanımlar

Bu başlık altında programdaki müzik türleri ile ilgili kazanımların neler olduğu incelenmiştir.

8. sınıfların müzik türleri ile ilgili kazanımlar ilişkili oldukları öğrenme alanı grup kodları ve sayıları ile birlikte maddeler halinde verilmiştir:

- “A.6. Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.” (s.74).
- “A.8. Uluslar arası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.” (s.74).
- “C.2. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.” (s.76).
- “D.1. Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder.” (s.77).
- “D.2. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar.” (s.77).
- “D.3. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.” (s.77).
- “D.4. Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur.” (s.77).

2.1.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarında Yer Alan Müzik Türleri

Bu başlıkta program kazanımlarında yer alan müzik türleri kavramları açıklanacaktır.

- Yurdumuzdaki Müzik Türleri: Programda “Yurdumuzdaki müzik türleri” kavramını içeren kazanıma ilişkin “Açıklamalar” bölümünde “...geleneksel

Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziğinden seçkin örnekler verilmelidir.” (s.74) ifadesi yer almaktadır.

Buna göre “Yurdumuzdaki müzik türleri” kavramı Türk halk müziğini, Türk sanat müziğini, pop müziği ve çağdaş çok sesli Türk müziğini ifade etmektedir.

Bu araştırmada çağdaş çok sesli Türk müziği, yapısındaki klasik batı müziği benzerlikleri nedeni ile ayrı bir müzik türü olarak işlenmeyip klasik batı müziği dâhilinde görülmüştür. Bu nedenle anket sorularının seçenekleri arasına çağdaş çok sesli Türk müziği yer almamıştır.

- Uluslararası Müzik Türleri: İlköğretim Müzik 6-7-8 Öğretmen Kılavuz Kitabında 7. sınıf konusu olan “Müziği Yaşıyorum” (s.123) konusu “D.2.Uluslararası müzik türlerini tanır.” kazanımını kapsamaktadır. Konunun “Öğrenme Öğretme Süreci” bölümünde öğrencilere aktarılması için klasik Batı müziği, caz müziği ve pop müzik olmak üzere 3 müzik türünün açıklamalarına yer verilmiştir.

İlköğretim Müzik 6-7-8 Öğretmen Kılavuz Kitabında 7. sınıf konusu olan “Dünyanın Müzik Renkleri” (s.128) konusunun ilgili kazanımları “D.2. Uluslararası müzik türlerini tanır.” ve “D.3. Dinlediği uluslararası müzikleri türlerine göre ayırt eder.” kazanımlarıdır. Bu konu ile ilgili “Araç ve Gereç” bölümünde “Jazz müzik, pop müzik, klasik müzik, latin müziği ve flâmenko müziği örneklerinin bulunduğu bir CD” ifadesi yer almaktadır.

Konuya ilişkin Öğrenci Çalışma Kitabı etkinlikleri incelendiğinde klasik Batı müziği, caz ve pop müziğin üçünü de kapsayan 4 etkinlik olmasına karşın, Latin ve Flamenko müzik türleri ile ilgili 1 etkinlik mevcuttur.

İlköğretim Müzik 6-7-8 Öğretmen Kılavuz Kitabında 8. Sınıf konusu olan “Uluslararası Müzikler” başlıklı konuya ilişkin araç ve gereç bölümünde “Pop, caz, klasik müzik vb. türleri ile ilgili görseller, DVD, CD, Mp3 çalar vb.” (s.201) ifadesi yer almaktadır.

Bu duruma göre “uluslararası müzik türleri” kavramı program içinde çoğunlukla pop, caz ve klasik Batı müziği türlerini kapsamaktadır. Araştırma anketinde programdaki uluslararası müzik türleri kapsamında pop, caz ve klasik Batı müzik türleri yer almıştır.

2.1.3. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’ndaki ‘Beğeni’ İfade Eden Kazanımlar

Program (2006) kazanımları arasında “dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır” gibi beğeni ifade eden iki kazanım mevcuttur:

- “A.3. Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.” (s.74).
- “A.8. Uluslar arası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.” (s.74).

“A.3.” kodlu kazanım beğeni ifade etmesine karşın, müzik örneklerini birer ana tür olarak değil toplum ve topluluklar ölçeğinde kültür öğesi olarak işlenmiştir. Buna göre müzik türleri ile ilgili beğeni ifade eden kazanım “A.8. Uluslar arası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.” kazanımıdır.

2.2.İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Müzik Türlerinin Türkiye'deki Gelişim ve Durumları

Bu başlık altında program kazanımlarında yer alan pop müzik, caz müzik, Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve klasik Batı müziği türlerinin ülkemizdeki gelişim ve durumları ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

2.2.1. Pop Müzik

Popüler müziğin bir dalı olan pop müzik, 1960'lardan itibaren Türkiye'de etkisini göstermiştir. İlk dönemde yabancı şarkılara Türkçe sözler yazılarak etkisini göstermeye başlayan pop müzik, sonraki yıllarda yeni şarkıların bestelenmesiyle yaygınlaşmaya devam etmiştir.

“Çalgı icracılığı ile virtüozitenin giderek geliştiği ve müzik türleri arasındaki keskin çizginin giderek belirsizleşmeye başladığı günümüzde yapılan deneysel ve farklı çalışmaların Türk pop müziğinde yeni aşamalar sağlayacağı düşünülmektedir” (Canbay,2013:211).

2.2.2. Caz Müzik

“Amerika'da yaygınlaşan ve Avrupa'da da etkisini gösteren Caz müzik; eğlence mekânları yoluyla yirmili ve otuzlu yıllarda Türkiye'de yavaş da olsa tanınmaya başladı ve özellikle bazı müzik gruplarının caz müzik yapmak üzere bir araya gelmeleriyle de bu ilgi devam etti”(Canbay,2013:217).

“Türkiye'de 1920'lerden itibaren gün geçtikçe hızlı bir ivme ile yükselen Caz müziği ve sanatçıları, bugün içinde yerel tatlar da barındıran çalışmalarla kitlelerin ilgisini çekmeyi başararak, çalışmalarına devam etmektedirler” (Canbay,2013:219).

2.2.3. Türk Halk Müziği

... halk, halkın kültürü ve müziği terimleri, geç-Osmanlı döneminde (19.yy sonu 20.yy başı) başlayan ‘milliyetçilik’ (Türkçülük) ideolojisi ve Cumhuriyet'in (1923) kurulmasını izleyen süreçte, ulus-devlet projesi ile bağlantılı olarak kullanıma

girmiştir.... Böylece çoğu köylü olan birbirinden farklı kültürel özellikler gösteren Türk halkı gibi, devasa bir müziksel çeşitlilik gösteren bu soyut toplumsallığın müzikleri de ‘Türk Halk Müziği’ adıyla türdeş bir bütünlük olarak kavranmıştır.(Erol,2009:72)

Sözlü olarak kuşaktan kuşağa aktarılan Türk halk müziğinin tarihinde derleme çalışmalarının önemli bir yeri vardır.

...Bu çalışmalar özellikle Anadolu’nun müzik kültürünü yansıtması bakımından ve eserlerin kayıt altına alınabilmesi için büyük önem taşımaktaydı. Bunun için ilk derleme çalışması, 1925 yılında İstanbul Konservatuarı tarafından gerçekleştirilmiş ve “Yurdumuzun Nağmeleri” adıyla yayımlanmıştır.... Derleme çalışmalarında bir diğer dönüm noktası da, 1938 yılında Sarısözen’in, Ankara Devlet Konservatuarı Folklor Arşiv Şefliği’ne tayin edilmesiyle gerçekleşmiştir.... 1952 yılına kadar çok sayıda derleme gezisi gerçekleştiren Sarısözen ve ekibi, onbinin üzerinde halk ezgisini derleyerek Ankara Konservatuarı’nda arşivlemiştir. Sarısözen, ikibinin civarındaki derlemeyi de notaya aktarmıştır.(Dalkıran,2013:182)

Günümüzde Türk halk müziği icra ve dinletisi resmi/resmi olmayan, profesyonel/amatör orkestra ve korolar ile gerçekleştirilirken; konservatuar ve eğitim fakültelerinde de Türk halk müziği eğitimi verilmektedir.

2.2.4.Türk Sanat Müziği

Osmanlı Devleti’nin her döneminde müziğin önemli bir yeri olmuştur.

Uçan(2000) Osmanlı Devleti’nde Türk müzik kültürünü tarihsel açıdan 3 dönemde incelerken Türk sanat müziğinin gelişimini şu şekilde aktarmıştır:

İlk evrede(1299-1520)özellikle geleneksel Türk sanat müziği büyük bir değişim içine girdi, yeni yeni makamlar ve usuller kullanılmaya başlandı, belli türlerde günümüze kadar gelebildiği söylenen-bilinen yapıtlar bestelendi... Orta evrede (1520-1826) geleneksel Türk sanat müziği besteleme ve seslendirme alanında çok yüksek düzeye ulaştı, en sanatlı türler ve çeşitler büyük canlılık gösterdi... Son evrede(1826-1920/1922) ise geleneksel Türk sanat müziğinde “cami müziği” ve

“tekke müziği” eski önem ve canlılıklarını yitirmeye, “mehter müziği” geleneği ve dağarıyla unutulmaya başladı... belli açılardan önemli yeni gelişmeler sağlandı. Çoğu özengen müzik öğretimi amaçlı birçok dernek kurulup açıldı(1908)...(s.82-83).

Bugün ülkemizin birçok yerinde; Türk sanat müziği eğitim ve icrası yapan korolar, konservatuarlar, eğitim kurumları ve amatör çalışma toplulukları bulunmakta, resmi kurum ve özel girişimcilerin destekleriyle Türk sanat müziği eğitim ve etkinlikleri yapılmakta, konserler gerçekleştirilmekte aynı zamanda üniversitelerde yapılan lisans ve lisansüstü çalışmalarla kuram ve uygulama alanlarında Türk sanat müziğinin gelişimine katkı verilmeye çalışılmaktadır.(Canbay,2013:206)

2.2.5. Klasik Batı Müziği

Temelleri Avrupa’da atılan klasik Batı müziği, ülkemizde 19.yy.da yerini almış, Cumhuriyet’in kurulmasıyla da gelişmeye ve yaygınlaşmaya başlamıştır.

1923’te Cumhuriyet’in ilanından hemen sonra, bazı yetenekli gençler Avrupa’nın kültür merkezlerine eğitime gönderilir. Bu gençler ülkeye döndükten sonra yeni Türk müziğinin kurucusu olan ve ‘Türk Beşleri’ adıyla anılan grubu oluştururlar. Türk Beşleri’nin ortak amacı, bir batı müziği yapısı içinde Klasik Müziği ve Türk halk müziğinin renklerini kullanmaktır. Sonraki aşamalarda daha özgür çağrışımlarla her besteci, halk ezgilerinin renklerini ve gizemini kendine özgü bir yolla sergilemiş; tanıdık bir halk ezgisini doğrudan ele almak yerine, giderek soyutlama yoluyla geleneksel müzikleri Batı yöntemleri ile bir arada işlemiştir. (İlyasoğlu,1994:280)

Cumhuriyet’in kurulmasından bu yana klasik Batı müziği, çeşitli kurumlar aracılığıyla gelişim göstermeye devam etmektedir.

Bugün ülkemiz genelinde yaygın olarak; Devlet olanakları ve özel girişimlerce desteklenen orkestra, oda müziği ve çalgı topluluklarıyla, özel ve resmi kurumlar bünyesindeki amatör korolar,; lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren üniversitelerin müzik bölümleri ve konservatuarlar, klasik müzik alanında önemli eğitim ve sahneleme çalışmaları yapmaktadırlar. Ayrıca belirli aralıklarla düzenlenen festival, şenlik ve organizasyonlarla ülkemizdeki klasik müzik kültürü, ilgililerce desteklenmeye çalışılmaktadır.(Canbay,2013:222)

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacına ulaşabilmesi ve geçerli-güvenilir sonuçlar elde edilebilmesi için alınan önlemler açıklanmış; araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama teknikleri, verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı kazanımlarında yer alan müzik türlerini dinleme durumlarını ve programın öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisini öğrenci görüşleri doğrultusunda tespit etmeyi amaçlaması nedeniyle betimsel bir araştırmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Ankara ili Çankaya ilçesinde öğrenim gören ortaokul 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini Ankara ili Çankaya ilçesinde ortaokul 8. sınıf düzeyinde öğrenim gören 540 öğrenci oluşturmaktadır.

Örneklemin, müzik öğretimi bakımından yeterli araç-gereç ve olanaklara sahip oldukları düşünülen okullarda öğrenim gören öğrenciler arasından seçilmesinin araştırmanın amacına uygun olacağı düşünülmüş ve örneklemin belirlenmesinde tipik durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2008), tipik durum örnekleme yöntemini “Bu örnekleme yöntemi, araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıdaki durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanmasını gerektirir. Burada esas olan sıra dışı olmayan ortalama, tipik bir durumun seçilmesidir”(s.90) şeklinde açıklamıştır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Verilerin toplanmasında kaynak tarama ve anket yöntemleri kullanılmıştır.

Kaynak tarama yöntemi kapsamında program, araştırma konusu ile ilgili kitaplar ve tezler incelenmiş; araştırmanın problem ve alt problemlerine yönelik veriler elde edilmiştir.

Öğrenci görüşlerine ilişkin veri elde etmek amacıyla hazırlanan anket, gerekli sayıda çoğaltılarak uygulama yapılacak okullarda görev yapan müzik öğretmenlerine teslim edilmiş ve geri dönüşleri sağlanmıştır. Bu yolla araştırmanın amacına yönelik öğrenci görüşleri saptanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin tüm örneklem grubu içindeki dağılımlarını göstermek için frekans (f) ve yüzde (%) dağılım tabloları kullanılmıştır.

Daha detaylı bir inceleme için gerekli görülen veriler, müzik türlerini dinleme durumlarına ait veriler ile karşılaştırılarak çapraz tablolar oluşturulmuştur. Bu verilerin genel durumları için ise çapraz tablolar ile açıklanan bölümlerin sonuna tüm örneklem içindeki frekans (f) ve yüzde (%) dağılım tabloları eklenmiştir.

4. BULGULAR ve YORUM

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarına İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında program ve araştırma amacının ön koşulu olan “öğrencilerin müzik dinleme durumları” ile ilgili yanıtlar analiz edilmiştir.

Tablo 1

Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarına İlişkin Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	<i>f</i>	<i>%</i>
Hiç	4	0.74
Nadiren	12	2.22
Bazen	98	18.15
Sık sık	156	28.89
Her fırsatta	270	50.00
Toplam	540	100.00

Tablo 1’de öğrencilerin 3. Soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %0.74’ü hiç müzik dinlemediğini, %2.22’si nadiren müzik dinlediğini, %18.15’i bazen müzik dinlediğini, %28.89’u sık sık müzik dinlediğini, %50’si her fırsatta müzik dinlediğini belirtmiştir.

Tablo 1’deki verilere göre örneklemin %50’lik gibi büyük bir kısmı her fırsatta müzik dinlediğini belirtmiştir.

Bu duruma göre öğrencilerin, program ve araştırma amacının ön koşulu olan “müzik dinleme” eylemini gerçekleştirdikleri söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Öğrencilerin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Tablo 2

Öğrencilerin Pop Müzik Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Hiç	54	10.00
Çok az	66	12.22
Kısmen	104	19.26
Büyük Ölçüde	130	24.07
Tamamen	186	34.44
Toplam	540	100.00

Tablo 2’de öğrencilerin 6. Sorunun “Pop Müzik” bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %10.00’u pop müziği hiç dinlemediğini, %12.22’si pop müziği çok az dinlediğini, %19.26’sı pop müziği kısmen dinlediğini, %24.07’si pop müziği büyük ölçüde dinlediğini, %34.44’ü pop müziği tamamen dinlediğini belirtmiştir. Tablo 2’deki verilere göre öğrencilerin çoğunluğu pop müzik dinlediğini belirtmiştir.

Pop müziğin sözel, ezgisel ve ritmik yapısından dolayı ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin yaş gruplarına hitap ettiği düşüncesiyle öğrencilerin çoğunluğunun pop müzik dinlemesi sonucu, doğal kabul edilebilir.

Tablo 3

Öğrencilerin Caz Müzik Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Hiç	210	38.89
Çok az	154	28.52
Kısmen	120	22.22
Büyük Ölçüde	42	7.78
Tamamen	14	2.59
Toplam	540	100.00

Tablo 3'te öğrencilerin 6. Sorunun "Caz Müzik" bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %38.89'u caz müziğini hiç dinlemediğini, %28.52'si caz müziğini çok az dinlediğini, %22.22'si caz müziğini kısmen dinlediğini, %7.78'i caz müziğini büyük ölçüde dinlediğini, %2.59'u caz müziğini tamamen dinlediğini belirtmiştir.

Tablo 3'teki verilere göre öğrencilerin çoğunluğu caz müzik dinlemediğini belirtmiştir.

Çoğu caz müzik örneğinin diğer müzik türleri ile kıyaslandığında müziksel hafızada kolay yer edemeyen ezgi yapısı; yayınlandığı, çalındığı ortamların azlığı ve özellikle de örneklem yaş grubu için kolay ulaşılabilir olmaması nedeni ile öğrenciler tarafından tercih edilmediği düşünülmektedir.

Tablo 4

Öğrencilerin THM Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Hiç	238	44.07
Çok az	138	25.56
Kısmen	100	18.52
Büyük Ölçüde	40	7.41
Tamamen	24	4.44
Toplam	540	100.00

Tablo 4’de öğrencilerin 6. Sorunun “Türk Halk Müziği” bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %44.07’si THM’yi hiç dinlemediğini, %25.56’sı çok az dinlediğini, %18.52’si kısmen dinlediğini, %7.41’i büyük ölçüde dinlediğini, %4.44’ü tamamen dinlediğini belirtmiştir.

Tablo 4’deki verilere göre öğrencilerin çoğunluğu THM dinlemediğini belirtmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin TSM Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Hiç	258	47.78
Çok az	158	29.26
Kısmen	88	16.30
Büyük Ölçüde	24	4.44
Tamamen	12	2.22
Toplam	540	100.00

Tablo 5'te öğrencilerin 6. Sorunun "Türk Sanat Müziği" bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %47.78'i THM'yi hiç dinlemediğini, %29.26'sı çok az dinlemediğini, %16.30'u kısmen dinlemediğini, %4.44'ü büyük ölçüde dinlemediğini, %2.22'si tamamen dinlemediğini belirtmiştir.

Tablo 5'teki verilere göre öğrencilerin çoğunluğu TSM dinlemediğini belirtmiştir.

Tablo 4 ve tablo 5'teki veriler karşılaştırıldığında THM dinleme oranları ile TSM dinleme oranları arasında fark olduğu görülmektedir.

"Kısmen, büyük ölçüde, tamamen" gibi bir müzik türünü dinleme açısından olumlu sayılabilecek ifadelerin oranları, düşük yüzdeli olmakla birlikte THM'de TSM'dekilere göre daha yüksektir.

THM'nin oluşumu, konusu ve dili gereği TSM'ye göre halk ifadelerine daha yakın olması nedeni ile öğrencilerin THM dinleme oranlarının TSM dinleme oranlarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6

Öğrencilerin KBM Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Hiç	278	51.48
Çok az	102	18.89
Kısmen	90	16.67
Büyük Ölçüde	44	8.15
Tamamen	26	4.81
Toplam	540	100.00

Tablo 6’da öğrencilerin 6.sorunun “Klasik Batı Müziği” bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %51.48’i KBM’yi hiç dinlemediğini, %18.89’u çok az dinlediğini, %16.67’si kısmen dinlediğini, %8.15’i büyük ölçüde dinlediğini, %4.81’i tamamen dinlediğini belirtmiştir.

Tablo 6’daki verilere göre öğrencilerin çoğunluğu KBM dinlemediğini belirtmiştir.

KBM örneklerinin çoğunlukla enstrümantal olması, sözlü eserlerinin Türkçe olmaması, çeşitli açılardan diğer müzik türlerine göre medyada daha az konu edilmesi nedeni ile öğrenciler tarafından tercih edilmediği düşünülmektedir.

Tablo 7

Öğrencilerin Program Kazanımlarında Yer Almayan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Çok az	14	4.61
Kısmen	22	7.24
Büyük Ölçüde	66	21.71
Tamamen	202	66.45
Toplam	304	100.00

Tablo 7’de öğrencilerin 6. Sorunun “Diğer” bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. “Diğer” bölümü, öğrencilerin program kazanımlarında yer almayan müzik türlerini dinliyor olmaları durumunda yanıtlamaları için eklenmiş olan açık uçlu bölümdür. “Diğer” bölümüne yanıt veren 304 öğrenci tüm örneklem grubunun %56.30’unu oluşturmaktadır.

Tablo 7’deki verilere göre tüm örneklemin %56.30’unu oluşturan 304 öğrencinin çoğunluğu, programda yer almayan müzik türlerini tamamen dinlediğini ifade etmiştir.

Tablo 8

Programda Yer Almayıp Öğrenciler Tarafından Dinlenen Müzik Türlerine İlişkin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Rock	138	39.43
Metal	58	16.57
Rap	36	10.29
Hip hop	10	2.86
Arabesk	6	1.71
Diğer	102	29.14
Toplam	350	100.00

Tablo 8’de öğrencilerin 6. sorunun açık uçlu olan “Diğer” bölümüne verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Birden fazla cevap verilebilecek olan bu bölüme, tüm örneklemin %56.30’unu oluşturan 304 öğrenci toplamda 350 yanıt vermiştir. Yanıtların %39.43’ü rock, %16.57’si metal, %10.29’u rap, %2.86’sı hip hop, %1.71’i arabesk sınıfına aittir. Adı belirtilmemiş, tam olarak tanımlanamamış müzik türleri “Diğer” sınıfında toplanmıştır.

Tablo 8’deki verilere göre yanıtlar rock müzik başlığında yoğunlaşmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.1. Müzik Türleri Beğenileri İle İlgili Kazanımların Ders Dışı Zamanlarda Gerçekleştirilme Durumları

Program kazanımlarının gerçekleştirilme durumlarını tespit etmek amacı ile bu başlık altında öğrencilerin bir müzik aletini ve programdaki müzik türlerini çalmalarına/çalmak istemelerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 9

Öğrencilerin Müzik Aleti Çalma/Çalmak İsteme Durumlarına İlişkin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Müzik aleti çalanlar/çalmak isteyenler	464	85.93
Müzik aleti çalmayanlar/çalmak istemeyenler	76	14.07
Toplam	540	100.00

Tablo 9’da öğrencilerin anketin 4. Sorusuna yanıtlama durumlarının frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Anketin 4. Sorusu açık uçlu bir soru olduğu için yanıt vermeyen öğrencilerin görüşleri “müzik aleti çalmamakta/çalmak istememekte” şeklinde kabul edilmiştir. Verilere göre öğrencilerin %85.93’ü müzik aleti çaldığını ya da çalmak istediğini belirtmiştir.

Anketin 4. Sorusu, “**A.8.** Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.” Kazanımının ön koşulu kabul edilebilecek olan ‘müzik aleti çalma/çalmak isteme’ durumuna ilişkin veri elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Kazanımın ön koşulunun gerçekleştirilip gerçekleştirilmemesi durumuna ilişkin bir fark yaratmayacağı düşünülerek, müzik aleti çalmayan fakat çalmak isteyen öğrencilerin yanıtları ile müzik aleti çalan öğrencilerin yanıtları aynı sınıfta toplanmıştır.

Tablo 9'daki verilere göre öğrencilerin çoğunluğunun, "A.8. Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır." kazanımının ön koşulu olarak kabul edilebilecek olan 'müzik aleti çalmak/çalmak istemek' eylemini gerçekleştirdiği söylenebilir.

Tablo 10

Öğrencilerin Çalmayı Tercih Ettikleri Müzik Türlerine İlişkin Frekans (f) ve Yüzde Dağılımları (%)

	f	%
Pop	218	44.67
Caz	16	3.28
THM	42	8.61
TSM	10	2.05
KBM	38	7.79
Diğer	164	33.61
Toplam	488	100.00

Tablo 10'da Öğrencilerin anketin 5. Sorusuna verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Yanıt vermeyen 52 öğrenci tüm örneklem grubunun % 9.63'ünü oluşturmaktadır. Yanıt veren öğrencilerin %44.67'si pop müzik, %3.28'i caz, %8.61'i THM, %2.05'i TSM, %7.79'u KBM, %33.61'i diğer türlerdeki müzikleri çalmak istediğini belirtmiştir.

Tablo 10'daki veriler ile ikinci alt problem için elde edilen ve öğrencilerin programdaki müzik türlerini ne ölçüde dinlediklerine ilişkin verileri gösteren tablo 2, tablo 3, tablo 4, tablo 5, tablo 6 ve tablo 7'deki verilerin paralel olduğu görülmektedir.

Tablo 10'daki veriler, “**A.8.** Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.” kazanımına göre yorumlandığında öğrencilerin çoğunluğunun uluslararası müzik türleri kapsamında olan pop müziği ve programda yer almayan diğer müzik türlerini çalmak istediğini, az bir kısmının ise uluslararası müzik türleri kapsamında olan caz, KBM ve yurdumuzdaki müzik türleri kapsamında olan THM, TSM çalmak istediğini belirttiği görülmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.4.1. Müzik Derslerindeki Dinleme Etkinliklerinin Uygulanma Sıklığı İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Bu başlık altında programın öğrenci tercihleri üzerinde etkili olabilmesi için oluşturulan dinleme etkinliklerinin, programın uygulama alanı olan müzik derslerinde hangi sıklıklarla gerçekleştirildiği incelenmiştir.

Tablo 11

Öğrencilerin Müzik Derslerindeki Dinleme Etkinliklerinin Uygulanma Sıklığına İlişkin Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Dinlemiyoruz	76	14.29
Nadiren	66	12.41
Bazen	112	21.05
Sık sık	138	25.94
Düzenli olarak	140	26.32
Toplam	532	100.00

Tablo 11'de öğrencilerin 10. Soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Yanıt vermeyen 8 öğrenci örneklem grubunun %1.48'ini oluşturmaktadır. Yanıt veren öğrencilerin %14.29'u derslerde müzik dinlemediklerini, %12.41'i derslerde nadiren müzik dinlediklerini, %21.05'i derslerde bazen müzik dinlediklerini, %25.94'ü derslerde sık sık müzik dinlediklerini, %26.32'si derslerde düzenli olarak müzik dinlediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 11'deki verilere göre öğrencilerin yanıtları frekans ve yüzde dağılımlarının büyüklüklerine göre sırasıyla “Düzenli olarak” ve “Sık sık” seçeneklerinde yoğunlaşmaktadır. Öğrenci görüşlerine göre müzik derslerinde düzenli olarak ve ya sık sık müzik dinleme etkinlikleri uygulanmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.5.1. Öğrencilerin, Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında programın uygulama alanı olan müzik derslerinin öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Öncelikle müzik derslerinin etkisine ilişkin yanıtların frekans (f) ve yüzdeleri (%), her müzik türüne göre daha detaylı incelenmesi için çapraz tablolar halinde verilmiştir. Çapraz tabloların ardından müzik derslerinin etkisine ilişkin yanıtların frekans (f) ve yüzdelerinin (%), tüm örneklem grubu içindeki dağılımına yer verilmiştir.

Anketin, beşinci alt probleme ilişkin olarak oluşturulmuş 11. sorusuna yanıt vermeyen 8 öğrenci örneklem gurubunun %1,48'ini oluşturmaktadır.

Tablo 12

Pop Müzik Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo

Pop Müzik Dinleme Durumu		Müzik Derslerinin Tercihleri Etkileme Durumu					Toplam
		Hiç	Çok az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen	
Hiç	f	24	6	10	8	4	52
	%	4.51	1.13	1.88	1.50	0.75	9.77
Çok az	f	30	20	10	4	2	66
	%	5.64	3.76	1.88	0.75	0.38	12.41
Kısmen	f	36	30	26	6	6	104
	%	6.77	5.64	4.89	1.13	1.13	19.55
Büyük ölçüde	f	44	30	36	10	6	126
	%	8.27	5.64	6.77	1.88	1.13	23.68
Tamamen	f	68	48	44	16	8	184
	%	12.78	9.02	8.27	3.01	1.50	34.59
Toplam	f	202	134	126	44	26	532
	%	37.97	25.19	23.68	8.27	4.89	100

Tablo 12'ye göre müzik derslerinden etkilenme düzeylerinin pop müzik dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: Pop müziği hiç dinlemeyen öğrencilerin %4,51'i, çok az dinleyen öğrencilerin %5,64'ü, kısmen dinleyen öğrencilerin %6,77'si, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin % 8,27'si, tamamen dinleyen öğrencilerin %12,78'i müzik türü tercihlerinde müzik derslerinden hiç etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 12'deki verilere göre her düzeyde pop müzik dinleyen öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden hiç etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 13

Caz Müzik Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına Çapraz Tablo

Caz Müzik Dinleme Durumu		Müzik Derslerinin Tercihleri Etkileme Durumu					Toplam
		Hiç	Çok az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen	
Hiç	f	72	60	44	16	14	206
	%	13.53	11.28	8.27	3.01	2.63	38.72
Çok az	f	60	40	38	10	4	152
	%	11.28	7.52	7.14	1.88	0.75	28.57
Kısmen	f	46	26	30	12	6	120
	%	8.65	4.89	5.64	2.26	1.13	22.56
Büyük ölçüde	f	20	8	10	2	0	40
	%	3.76	1.50	1.88	0.38	0.00	7.52
Tamamen	f	4	0	4	4	2	14
	%	0.75	0.00	0.75	0.75	0.38	2.63
Toplam	f	202	134	126	44	26	532
	%	37.97	25.19	23.68	8.27	4.89	100.00

Müzik derslerinden etkilenme düzeylerinin, caz müzik dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: caz müziği hiç dinlemeyen öğrencilerin %13,53'ü, çok az dinleyen öğrencilerin %11,28'i, kısmen dinleyen öğrencilerin %8,65'i, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin %3,76'sı müzik derslerinden hiç etkilenmediğini belirtmiştir. Caz müziği tamamen dinleyen öğrenciler, %0,75'lik oranlarla müzik derslerinden hiç etkilenmediklerini, kısmen ve büyük ölçüde etkilendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 13'teki verilere göre her düzeyde caz müzik dinleyen öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 14

THM Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo

THM Dinleme Durumu		Müzik Derslerinin Tercihleri Etkileme Durumu					Toplam
		Hiç	Çok az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen	
Hiç	f	108	62	40	18	6	234
	%	20.30	11.65	7.52	3.38	1.13	43.98
Çok az	f	50	32	42	8	4	136
	%	9.40	6.02	7.89	1.50	0.75	25.56
Kısmen	f	24	26	32	12	4	98
	%	4.51	4.89	6.02	2.26	0.75	18.42
Büyük ölçüde	f	12	10	10	2	6	40
	%	2.26	1.88	1.88	0.38	1.13	7.52
Tamamen	f	8	4	2	4	6	24
	%	1.50	0.75	0.38	0.75	1.13	4.51
Toplam	f	202	134	126	44	26	532
	%	37.97	25.19	23.68	8.27	4.89	100.00

Müzik derslerinden etkilenme düzeylerinin THM dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: THM'yi hiç dinlemeyen öğrencilerin % 20,30'u, çok az dinleyen öğrencilerin %9,40'ı, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin %2,26'sı, tamamen dinleyen öğrencilerin %1,50'si müzik derslerinden hiç etkilenmediğini; kısmen dinleyen öğrencilerin %4,89'u müzik derslerinden kısmen etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 14'teki verilere göre her düzeyde THM dinleyen öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 15

TSM Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo

TSM Dinleme Durumu		Müzik Derslerinin Tercihleri Etkileme Durumu					Toplam
		Hiç	Çok az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen	
Hiç	f	126	60	36	20	14	256
	%	23.68	11.28	6.77	3.76	2.63	48.12
Çok az	f	48	42	46	14	4	154
	%	9.02	7.89	8.65	2.63	0.75	28.95
Kısmen	f	20	22	34	8	4	88
	%	3.76	4.14	6.39	1.50	0.75	16.54
Büyük ölçüde	f	4	10	8	2	0	24
	%	0.75	1.88	1.50	0.38	0.00	4.51
Tamamen	f	4	0	2	0	4	10
	%	23.68	11.28	6.77	3.76	2.63	48.12
Toplam	f	202	134	126	44	26	532
	%	37.97	25.19	23.68	8.27	4.89	100.00

Müzik derslerinden etkilenme düzeylerinin TSM dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: TSM'yi hiç dinlemeyen öğrencilerin %23,68'i, çok az dinleyen öğrencilerin %9,02'si, tamamen dinleyen öğrencilerin % 23,68'i müzik derslerinden hiç etkilenmediğini; kısmen dinleyen öğrencilerin %6,39'u müzik derslerinden kısmen ve büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin % 1,88'i çok az etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 15'teki verilere göre her düzeyde TSM dinleyen öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo16

KBM Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo

KBM Dinleme Durumu		Müzik Derslerinin Tercihleri Etkileme Durumu					Toplam
		Hiç	Çok az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen	
Hiç	f	120	70	52	24	8	274
	%	22.56	13.16	9.77	4.51	1.50	51.50
Çok az	f	36	20	36	2	8	102
	%	6.77	3.76	6.77	0.38	1.50	19.17
Kısmen	f	18	22	28	14	6	88
	%	3.38	4.14	5.26	2.63	1.13	16.54
Büyük ölçüde	f	14	16	8	4	2	44
	%	2.63	3.01	1.50	0.75	0.38	8.27
Tamamen	f	14	6	2	0	2	24
	%	2.63	1.13	0.38	0.00	0.38	4.51
Toplam	f	202	134	126	44	26	532
	%	37.97	25.19	23.68	8.27	4.89	100.00

Müzik derslerinden etkilenme düzeylerinin KBM dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: KBM'yi hiç dinlemeyen öğrencilerin %22,56'sı, büyük ölçüde ve tamamen dinleyen öğrencilerin % 2,63'ü müzik derslerinden hiç etkilenmediğini; kısmen dinleyen öğrencilerin %5.26'sı kısmen etkilendiğini belirtirken; çok az dinleyen öğrenciler %6,77'lik oranlarla hiç etkilenmediğini ve kısmen etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 16'daki verilere göre her düzeyde KBM dinleyen öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 17

Diğer Müzik Türlerini Dinleme ve Müzik Türü Tercihlerinde Müzik Derslerinden Etkilenme Durumlarına İlişkin Çapraz Tablo

Diğer Müzik Türlerini Dinleme Durumu		Müzik Derslerinin Tercihleri Etkileme Durumu					Toplam
		Hiç	Çok az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen	
Çok az	f	2	4	6	2	0	14
	%	0.66	1.32	1.99	0.66	0.00	4.64
Kısmen	f	10	2	4	6	0	22
	%	3.31	0.66	1.32	1.99	0.00	7.28
Büyük ölçüde	f	18	26	14	8	0	66
	%	5.96	8.61	4.64	2.65	0.00	21.85
Tamamen	f	96	42	38	14	10	200
	%	31.79	13.91	12.58	4.64	3.31	66.23
Toplam	f	126	74	62	30	10	302
	%	41.72	24.50	20.53	9.93	3.31	100.00

Müzik derslerinden etkilenme düzeylerinin diğer müzik türlerini dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: diğer müzik türlerini kısmen dinleyen öğrencilerin % 3,31'i, tamamen dinleyen öğrencilerin % 31,79'u müzik derslerinden hiç etkilenmediğini; diğer müzik türlerini çok az dinleyen öğrencilerin % 1,99'u kısmen ve büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin % 8,61'i çok az etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 17'deki verilere göre her düzeyde diğer müzik türlerini dinleyen öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 18

Öğrencilerin, Dinledikleri Müzik Türlerini Tercih Ederken Müzik Derslerinden Ne Ölçüde Etkilendiklerine İlişkin Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Hiç	202	37.97
Çok az	134	25.19
Kısmen	126	23.68
Büyük ölçüde	44	8.27
Tamamen	26	4.89
Toplam	532	100.00

Tablo 18’de öğrencilerin 11. Soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Yanıt vermeyen 8 öğrenci örneklem grubunun %1.48’ini oluşturmaktadır. Yanıt veren öğrencilerin % 37.97’si dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden hiç etkilenmediğini, %25.19’u çok az etkilendiğini, %23.68’i kısmen etkilendiğini, %8.27’si büyük ölçüde etkilendiğini, %4.89’u tamamen etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 18’deki verilere göre öğrencilerin çoğunluğu dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden hiç etkilenmediğini belirtmiştir.

Müzik derslerinde öğretilen şarkıların, örneklem yaş grubunun müzik beğeni seviyelerinin altında olduğu düşünülmektedir. Bu duruma bağlı olarak müzik derslerinin öğrencilerin müzik türü tercihlerinde etkili olmadığı söylenebilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.6.1. Öğrencilerin, Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğrencilerin müzik türü tercihlerinde hangi etmenlerden etkilendikleri incelenmiştir.

Öncelikle, detaylı inceleme için etmenler ve müzik türleri ile ilgili veriler çapraz tablolar halinde verilmiştir. Çapraz tabloların ardından etmenlere ilişkin yanıtların frekans (f) ve yüzdelerinin (%), tüm örneklem grubu içindeki dağılımına yer verilmiştir.

Anketin, altıncı alt probleme ilişkin olarak oluşturulmuş 8. sorusuna yanıt vermeyen 19 öğrenci örneklem gurubunun %3.52'sini oluşturmaktadır.

Tablo 19

Pop Müzik Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo

Pop Müzik Dinleme Durumu	Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenler						Toplam
	Müzik Dersleri	Arkadaşlar	Aile	Medya araçları	Diğer		
Hiç	f	0	14	4	26	6	50
	%	0.00	2.69	0.77	4.99	1.15	9.60
Çok az	f	5	13	4	36	8	66
	%	0.96	2.50	0.77	6.91	1.54	12.67
Kısmen	f	6	21	6	62	6	101
	%	1.15	4.03	1.15	11.90	1.15	19.39
Büyük ölçüde	f	2	19	4	93	6	124
	%	0.38	3.65	0.77	17.85	1.15	23.80
Tamamen	f	8	32	6	130	4	180
	%	1.54	6.14	1.15	24.95	0.77	34.55
Toplam	f	21	99	24	347	30	521
	%	4.03	19.00	4.61	66.60	5.76	100.00

Müzik tercihinde etkili olan etmenlerin, pop müzik dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: Pop müziğini hiç dinlemeyen öğrencilerin %4,99'u, çok az dinleyen öğrencilerin %6,91'i, kısmen dinleyen öğrencilerin %11,99'u, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin % 17,85'i ve tamamen dinleyen öğrencilerin % 24,95'i medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 19'daki verilere göre her düzeyde pop müzik dinleyen öğrencilerin çoğunluğu, müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 20

Caz Müzik Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo

Caz Müzik Dinleme Durumu	Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenler						Toplam
	Müzik Dersleri	Arkadaşlar	Aile	Medya araçları	Diğer		
Hiç	f	7	43	8	130	10	198
	%	1.34	8.25	1.54	24.95	1.92	38.00
Çok az	f	4	26	8	103	12	153
	%	0.77	4.99	1.54	19.77	2.30	29.37
Kısmen	f	6	27	6	72	6	117
	%	1.15	5.18	1.15	13.82	1.15	22.46
Büyük ölçüde	f	0	3	0	36	0	39
	%	0.00	0.58	0.00	6.91	0.00	7.49
Tamamen	f	4	0	2	6	2	14
	%	0.77	0.00	0.38	1.15	0.38	2.69
Toplam	f	21	99	24	347	30	521
	%	4.03	19.00	4.61	66.60	5.76	100.00

Müzik tercihinde etkili olan etmenlerin, caz müzik dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: Caz müziğini hiç dinlemeyen öğrencilerin %24,95'i, çok az dinleyen öğrencilerin %19,77'si, kısmen dinleyen öğrencilerin %13,82'si, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin % 6,91'i ve tamamen dinleyen öğrencilerin % 1.15'i medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 20'deki verilere göre her düzeyde caz müzik dinleyen öğrencilerin çoğunluğu, müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 21

THM Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo

THM Dinleme Durumu	Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenler						Toplam
	Müzik Dersleri	Arkadaşlar	Aile	Medya araçları	Diğer		
Hiç	f	5	51	4	156	12	228
	%	0.96	9.79	0.77	29.94	2.30	43.76
Çok az	f	2	29	6	88	8	133
	%	0.38	5.57	1.15	16.89	1.54	25.53
Kısmen	f	8	16	6	61	6	97
	%	1.54	3.07	1.15	11.71	1.15	18.62
Büyük ölçüde	f	2	3	4	26	4	39
	%	0.96	9.79	0.77	29.94	2.30	7.49
Tamamen	f	4	0	4	16	0	24
	%	0.77	0.00	0.77	3.07	0.00	4.61
Toplam	f	21	99	24	347	30	521
	%	4.03	19.00	4.61	66.60	5.76	100.00

Müzik tercihinde etkili olan etmenlerin, THM dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: THM’ni hiç dinlemeyen öğrencilerin %29,94’ü, çok az dinleyen öğrencilerin %16,89’u, kısmen dinleyen öğrencilerin %11,71’i, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin %29,94’ü ve tamamen dinleyen öğrencilerin % 3,07’si müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 21’deki verilere göre her düzeyde THM dinleyen öğrencilerin çoğunluğu müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 22

TSM Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo

TSM Dinleme Durumu		Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenler					Toplam
		Müzik Dersleri	Arkadaşlar	Aile	Medya araçları	Diğer	
Hiç	f	7	63	2	166	10	248
	%	1.34	12.09	0.38	31.86	1.92	47.59
Çok az	f	4	27	6	105	14	156
	%	0.77	5.18	1.15	20.15	2.69	29.94
Kısmen	f	4	8	8	58	4	82
	%	0.77	1.54	1.54	11.13	0.77	15.75
Büyük ölçüde	f	4	1	6	14	0	25
	%	0.77	0.19	1.15	2.69	0	4.8
Tamamen	f	2	0	2	4	2	10
	%	0.38	0.00	0.38	0.77	0.38	1.92
Toplam	f	21	99	24	347	30	521
	%	4.03	19.00	4.61	66.60	5.76	100.00

Müzik tercihinde etkili olan etmenlerin, TSM dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: TSM'yi hiç dinlemeyen öğrencilerin %31.86'sı, çok az dinleyen öğrencilerin %20.15'i, kısmen dinleyen öğrencilerin %11.13'ü, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin % 2.69'u ve tamamen dinleyen öğrencilerin %0.77'si medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 22'deki verilere göre her düzeyde TSM dinleyen öğrencilerin çoğunluğu, müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 23

KBM Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo

KBM Dinleme Durumu		Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenler					Toplam
		Müzik Dersleri	Arkadaşlar	Aile	Medya araçları	Diğer	
Hiç	f	9	64	8	172	14	267
	%	1.73	12.28	1.54	33.01	2.69	51.25
Çok az	f	6	12	8	70	4	100
	%	1.15	2.30	1.54	13.44	0.77	19.19
Kısmen	f	6	13	2	57	8	86
	%	1.15	2.50	0.38	10.94	1.54	16.51
Büyük ölçüde	f	0	4	4	34	2	44
	%	0.00	0.77	0.77	6.53	0.38	8.45
Tamamen	f	0	6	2	14	2	24
	%	0.00	1.15	0.38	2.69	0.38	4.61
Toplam	f	21	99	24	347	30	521
	%	4.03	19.00	4.61	66.60	5.76	100.00

Müzik tercihinde etkili olan etmenlerin, KBM dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: KBM'yi hiç dinlemeyen öğrencilerin %33,01'i, çok az dinleyen öğrencilerin %14,44'ü, kısmen dinleyen öğrencilerin %10,94'ü, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin %6,53'ü ve tamamen dinleyen öğrencilerin % 2.69'u medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 23'teki verilere göre her düzeyde KBM dinleyen öğrencilerin çoğunluğu, müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 24

Diğer Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına ve Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenlere İlişkin Çapraz Tablo

Diğer Müzik Türlerini Dinleme Durumu	Müzik Türü Tercihlerini Etkileyen Etmenler						Toplam
	Müzik Dersleri	Arkadaşlar	Aile	Medya araçları	Diğer		
Hiç	f	0	0	0	0	0	0
	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Çok az	f	0	0	0	12	0	12
	%	0.00	0.00	0.00	4.05	0.00	4.05
Kısmen	f	6	0	0	16	0	22
	%	2.03	0.00	0.00	5.41	0.00	7.43
Büyük ölçüde	f	3	8	2	48	2	63
	%	1.01	2.70	0.68	16.22	0.68	21.28
Tamamen	f	2	54	10	115	18	199
	%	0.68	18.24	3.38	38.85	6.08	67.23
Toplam	f	11	62	12	191	20	296
	%	3.72	20.95	4.05	64.53	6.76	100.00

Müzik tercihinde etkili olan etmenlerin, diğer müzik türlerini dinleme düzeylerindeki en yüksek oranları şu şekildedir: diğer müzik türlerini çok az dinleyen öğrencilerin %4,05'i, kısmen dinleyen öğrencilerin %5,41'i, büyük ölçüde dinleyen öğrencilerin %16,22'si ve tamamen dinleyen öğrencilerin %38,85'i medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 24'teki verilere göre her düzeyde diğer müzik türlerini dinleyen öğrencilerin çoğunluğu müzik türü tercihlerinde medya araçlarından etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 25

Öğrencilerin, Dinledikleri Müzik Türlerini Tercih Ederken Hangi Etmenlerden Etkilendiklerine İlişkin Yanıtların Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımları

	f	%
Müzik Dersleri	21	4.03
Arkadaşlar	99	19.00
Aile	24	4.61
TV, radyo, internet vb.	347	66.60
Diğer	30	5.76
Toplam	521	100.00

Tablo 25'te öğrencilerin 8. Soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Yanıt vermeyen 19 öğrenci tüm örneklem grubunun %3.52'sini oluşturmaktadır. Yanıt veren öğrencilerin %4.03'ü dinlediği müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden etkilendiğini, %19'u arkadaşlarından etkilendiğini, %4.61'i ailesinden etkilendiğini, %66.6'sı medya araçlarından etkilendiğini, %5.76'sı diğer etmenlerden etkilendiğini belirtmiştir.

Müzik derslerinin haftalık 1 ders saatlik süresine karşın medya araçlarının çoğunlukla her an ve her ortamda ulaşılabilir olma özelliği, öğrencilerin müzik türü tercihlerinde çoğunlukla müzik derslerinden etkilenmeyip medya araçlarından etkilenmelerinin nedeni olarak gösterilebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

5.1.1. Öğrencilerin Dinlediği Müzik Türlerine İlişkin Sonuçlar

Anketten elde edilen verilere göre öğrencilerin çoğunluğu pop müziği tamamen dinlediğini belirtirken; caz müziğini, Türk halk müziğini, Türk sanat müziğini ve klasik Batı müziğini hiç dinlemediğini belirtmiştir.

Örneklemin %56.30'luk gibi büyük bir kısmını oluşturan öğrenciler programda yer almayan müzik türlerini dinlediklerini ifade etmişlerdir. Tüm örneklemin %37,41'ini oluşturan öğrenciler programda yer almayan müzik türlerini 'tamamen' dinlediklerini ifade etmişlerdir.

5.1.2. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlarına İlişkin Sonuçlar

Anket ile elde edilen verilerin analiz sonuçlarına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu her fırsatta müzik dinlemekte ve bir müzik aleti çalmakta ve/veya çalmak istemediktedir. Bu duruma göre programdaki A.8. kodlu kazanımın ön koşulu öğrenciler tarafından gerçekleştirilmektedir. Aynı kazanıma ilişkin veriler müzik türleri bakımından incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmı uluslararası müzik türlerinden olan pop müziği çalarken ve / veya çalmak isterken, az bir kısmı yine uluslararası müzik türleri kapsamında olan caz ve klasik batı müziğini çalar durumdadır ve / veya çalmak istemektedir.

Uluslararası müzik türlerine ilişkin beğeni ifade eden kazanım mevcutken, Türk halk müziği ve Türk sanat müziğine ilişkin beğeni ifade eden kazanımların mevcut olmadığı görülmektedir. Yalnızca A.3. kodlu kazanımda beğeni ifade edilmesine karşın, Türk toplum ve topluluklarının müzikleri kültür ögesi olarak işlenmiştir.

5.1.3. Müzik Derslerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin görüşlerine göre müzik derslerinde çoğunlukla düzenli olarak müzik dinleme etkinlikleri gerçekleştirilmektedir.

Her düzeyde pop, caz, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, klasik Batı müziği ve diğer müzik türlerini dinleyen öğrenciler, dinledikleri müzik türlerini tercih ederken müzik derslerinden çoğunlukla etkilenmediklerini ifade etmişlerdir.

Her düzeyde pop, caz, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, klasik batı müziği ve diğer müzik türlerini dinleyen öğrenciler, dinledikleri müzik türlerini tercih ederken çoğunlukla medya araçlarından etkilendiklerini ifade etmişlerdir.

5.2. Öneriler

5.2.1. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına İlişkin Öneriler

Kazanımlarda yer alan müzik türlerinin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin ulaşma fırsatları olmadıkları ve hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları müzik türleri ile tanışmaları müziksel yaşantılarına olumlu katkıda bulunacaktır.

Bu katkının gerçekleşmesi için programda dinleme etkinliği için ayrılan süreler artırılmalı ve daha fazla müzik türüne yer verilmelidir.

5.2.2. Müzik Derslerine İlişkin Öneriler

Öğrencilerin müzik türleri tercihlerinde medyanın kontrolsüz etkisi altında kaldıkları düşünüldüğünde müzik derslerinin etkisinin artırılması, gereklilik olarak kabul edilmelidir.

Öğretmenlerin, öğrencilerin dinledikleri ya da beğeneceklerini düşündükleri müzik türlerine ait seçkin örnekleri sunmaları ile müzik derslerinin öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisinin artması sağlanabilir.

Programda yer alan müzik türlerine ilişkin öğretim tekniklerinin, materyallerin, etkinliklerin çeşitlendirilip geliştirilmesiyle öğrencilerin bu müzik türleri hakkında daha kapsamlı bilgi sahibi olmaları, bu müzik türlerine karşı ilgilerini artırmaları sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Artemiz, B. (2010). *Ergenlerin farklı müzik türlerine ilişkin ilgileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi.

Büyüköztürk Ş., Çakmak E.K., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş. ve Demirel F.(2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*.(7. Basım).Ankara: Pegem Akademi.

Canbay, Alaattin. (2013). Türkiye’deki müzik türleri ve gelişimleri., Z.Nacakçı, ve A.Canbay. (Editörler). *Müzik kültürü*. Birinci Baskı. Ankara. Pegem Akademi, ss.199-227.

Dalkıran, Esra. (2013). Cumhuriyet’e geçiş ve cumhuriyet dönemi müzik yaklaşımları., Z.Nacakçı, ve A.Canbay. (Editörler). *Müzik kültürü*. Birinci Baskı. Ankara. Pegem Akademi, ss.173-195.

Doğan, H. (2008). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik türü tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi*, Yüksek lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.

Erdal, B. (2009). *Müzik türlerinin tercih edilmesinde kişilik özellikleri ve beğeni ilişkisi*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Erol, A.(2009). *Müzik üzerine düşünmek*.(1.Basım).İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

İlyasoğlu,E.(1994). *Zaman içinde müzik*.(3.Basım)İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *İlköğretim müzik dersi öğretim programı (1.-8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *İlköğretim Müzik (6-7-8) Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). *Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar müzik dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*.(3. Basım). Ankara : Evrensel Müzikevi.

Uçan, A. (2000). *Türk müzik kültürü*.(2. Basım). Ankara : Evrensel Müzikevi.

Ulutürk, N. (2008). *Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

EKLER

EK-1**ÖĞRENCİ ANKETİ**

ORTAOKUL 8. SINIF KAZANIMLARINDA YER ALAN MÜZİK TÜRLERİ
İLE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİĞİ MÜZİK TÜRLERİNİN
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA KARŞILAŞTIRILMASI'NA
İLİŞKİN
ANKET FORMU

AÇIKLAMA

Bu anket “Ortaokul 8. Sınıf kazanımlarında yer alan müzik türleri ile 8. sınıf öğrencilerinin dinlediği müzik türlerinin öğrenci görüşleri doğrultusunda karşılaştırılması” için gerekli verilerin bir kısmının elde edilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Bu anket ile elde edilecek veriler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Ankete katılanlar ile ilgili her tür bilgi gizli tutulacaktır. Bu anketin amacına ulaşmasının ve araştırmanın gerçek verilere dayandırılmasının, soruların eksiksiz ve içtenlikle cevaplandırılmasına bağlıdır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

İnci ERTENLİ
Araştırmacı

YÖNERGE

- Bu ankette çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular yer almaktadır.
- Çoktan seçmeli soruları cevaplariken size en uygun seçeneği önündeki parantez () içine çarpı işareti (X) koyarak işaretleyiniz.
- Hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

ANKET

1- Cinsiyetiniz:

- () Kız
() Erkek

2- Ailenizin aylık gelir durumu

- () 0 - 500TL
() 501 - 1.000 TL
() 1.001 - 1.500 TL
() 1.501 - 2.000
() 2.001 TL ve üzeri

3- Hangi sıklıkta müzik dinlersiniz?

- () Hiç dinlemem
() Nadiren dinlerim
() Bazen dinlerim
() Sık sık dinlerim
() Her fırsatta dinlerim

4- Çaldığınız/ çalmak istediğiniz müzik aleti varsa yazınız.

.....
.....

Sonraki sayfaya geçiniz.

5- Çaldığınız/ çalmak istediğiniz müzik aletiyle en çok hangi tür müziği çalmayı istersiniz?

- () Pop
 () Caz
 () Türk Halk Müziği
 () Türk Sanat Müziği
 () Klasik Batı Müziği
 () Diğer(.....)

6- Aşağıdaki müzik türlerini dinler misiniz?

	Hiç dinlemem	Çok az dinlerim	Kısmen dinlerim	Büyük ölçüde dinlerim	Tamamen dinlerim
Pop Müzik					
Caz Müzik					
Türk Halk Müziği					
Türk Sanat Müziği					
Klasik Batı Müziği					
Diğer (.....)					

7- Aileniz aşağıdaki müzik türlerini dinler mi?

	Hiç dinlemez	Çok az dinler	Kısmen dinler	Büyük ölçüde dinler	Tamamen dinler
Pop Müzik					
Caz Müzik					
Türk Halk Müziği					
Türk Sanat Müziği					
Klasik Batı Müziği					
Diğer (.....)					

Sonraki sayfaya geçiniz.

8- Dinlediğiniz müzik türlerini tercih ederken aşağıdakilerden en çok hangisinden etkilenirsiniz?

- () Okuldaki müzik derslerinden

- Arkadaşlarımdan
 Ailemden
 Televizyondan, internetten, radyodan ve benzerlerinden
Diğer(.....
.....)

9- Dinlediğiniz müzik türleri arkadaşlarınızın dinlediği müzik türleri ile benzerlik gösterir mi?

- Dinlediğimiz müzik türleri tamamen farklı
 Dinlediğimiz müzik türlerinden bazıları aynı
 Dinlediğimiz müzik türleri tamamen aynı

10- Müzik derslerinde müzik dinleme etkinliği yapıyor musunuz?

- Dinlemiyoruz
 Nadiren dinliyoruz
 Bazen dinliyoruz
 Sık sık dinliyoruz
 Düzenli olarak dinliyoruz

11- Dinlediğiniz müzik türlerini tercih ederken okuldaki müzik derslerinden ne derecede etkilenirsiniz?

- Hiç etkilenmem
 Çok az etkilenirim
 Kısmen etkilenirim
 Büyük ölçüde etkilenirim
 Tamamen etkilenirim